

Tomáš Gřivna, Miroslav Scheinost, Ivana Zoubková a kolektiv: Kriminologie

4. vydání. Praha: Wolter Kluwer, a. s., 2014. 536 s.

Publikace skoro dvou desítek spoluautorů přináší na pole trestní politiky a kriminologie již počtvrté aktuální poznatky, shrnuje je a zároveň aktualizuje s ohledem na vývoj v oblasti, které se věnuje.

Kniha je rozdělena na dvě základní části, obecnou, které se věnuje v rámci osmi kapitol, a zvláštní část, se 14 kapitolami. Obě části rámuje seznam zkratk, použitá literatura k tématu a vhodně vedený věcný rejstřík. Jak sděluje text na přebalu, učebnice si klade za cíl pojednat o základních otázkách kriminologie a použít nejnovější poznatky s tím, že je určena pro studenty a pro širší odbornou veřejnost.

Obecná část začíná nezbytným, avšak ne nezajímavým vymezením pojmů, předmětu a úkolu kriminologie jako vědního oboru s potřebným zakotvením ve vztahu k jiným vědám, cizině i České republice. Vysvětluje pojmy potřebné pro pochopení a studium kriminologie jako vědního oboru. Jsou vysvětleny jasně, přehledně a bez obširných větných konstrukcí. Třetí částí, doplňující předchozí, je přehled historických souvislostí vzniku kriminologie jako vědy. Zapadá do konceptu celkového myšlenkového úvodu publikace.

Další dvě části se věnují základním subjektům trestního práva, tedy pachateli a oběti trestných činů. Pachateli se publikace věnuje nejen jako pojmu, ale zaměřuje se také na provedené výzkumy, analyzuje pachatele podle pohlaví, věku, příslušnosti a recidivy. Recidivě je věnovaná větší část, je sledováno několik aspektů, které se na ní podílejí, a je poukázáno na výzkumy prováděné v jejím sledování. Publikace se dotýká nejnovějších trendů, např. vlivu dluhů či situace v bydlení na páčání trestné činnosti, nebo nástrojů, které jsou využívány pro analýzu rizik spojených s trestnou činností.

Část věnovaná oběti a pojmu s ní spojeným, tedy viktimologii, se logicky dotýká zákona o obětech trestných činů, přijatého v České republice v roce 2013. Věnuje se však i historii a mezinárodnímu rozměru pojmu. Popisuje proces viktimizace a újmu obětem trestných činů. Podobně jako u pachatelů se zaměřuje na typologii obětí, včetně vymezení jejich specifických skupin, u kterých dochází k výrazným změnám v dynamice a četnosti vzestupu útoku. I tato část pojednává o statistikách a výzkumech, které jsou a byly prováděny. Samostatnou oblastí je pomoc obětem trestných činů, publikace se jí věnuje popisem, mezinárodním přehledem, zaměřuje se na novinky v souvislosti s přijetím zákona o obětech trestných činů. Popisuje jako největší organizaci věnující se obětem trestných činů Bílý kruh bezpečí, hovoří o registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů, linkách důvěry a zařízeních sociálních služeb. V této části je nutno podotknout jedno z mála negativ publikace, kdy je opomenuta Probační a mediační služba, která také vede evidenci práce s oběti pro statistické a výzkumné účely a je významnou organizací na poli pomoci obětem trestných činů.

Poslední tři kapitoly obecné části se věnují nemálo důležitým oblastem, mezi něž patří prevence kriminality, sankční politika a kriminologický výzkum. Prevenci kriminality se kniha věnuje nejen jako pojmu, ale také jejímu obsahovému zaměření, tj. sociálnímu, situačnímu a viktimologickému, posléze prevenci podle okruhu adresátů, zaměřuje se na roli státu či občanské společnosti a komunity. Kapitola o sankční politice a penologii pak pojednává o vymezení pojmů, zamýšlí se nad účinností trestního stíhání a trestání, alternativními tresty i novými trendy ve vězeňství. Část věnovaná kriminologickému výzkumu je podnětným přínosem v oblasti výzkumných metod a směrů a vytváří možnosti jeho praktického využití při sledování trendů v oblasti kriminologie.

Druhý díl publikace, **zvláštní část**, se zabývá různými druhy kriminality, ať již klasickými, které provázejí lidstvo tisíce let, jako je například násilná, mravnostní či majetková kriminalita, nebo novějšími, jako je kriminalita hospodářská, extremistická, organizovaná nebo v dopravě. V novém vydání učebnice je místo pro nejnovější poznatky v oblasti nového druhu kriminality –

kyberkriminality, nebo nově sledované kriminality právnických osob. Mimo zmíněné se v jednotlivých kapitolách druhého dílu zaměřuje publikace na korupci a její vztah ke kriminalitě, návykovým látkám a kriminologickým souvislostem, samostatné části jsou věnovány kriminalitě etnických menšin a cizinců, kriminalitě mládeže nebo proti mládeži.

Zvláštní část je svým zaměřením exkurzem do praktických a konkrétních rovin kriminologie. Každá z kapitol by mohla být zpracována jako samostatná publikace, nicméně v relativně kratší podobě, jak umožňuje rozsah a účel publikace, je vítaným základním přehledem a vkladem pro další studium dle konkrétního čtenáře, studenta či vědce.

Závěrem lze konstatovat, že publikace Kriminologie je jedním ze základních literárních počinů na poli kriminologie v České republice, o čemž svědčí nejen množství autorů z řad odborníků na kriminologii nebo univerzitních pedagogů, ale i to, že se jedná již o čtvrté, aktualizované vydání. Nepochybně nebude posledním, protože kriminologie jako věda je jedním z dynamicky se rozvíjejících oborů a zájmů nejen kriminologů, ale i odborníků příbuzných profesí.

Lukáš Herich